

Inhoud

Inleiding	7
Deel 1 – Huilen	
1.1 Lees eerst dit!	15
<i>Voorbeeldsituatie 'Huilen'</i>	16
1.2 Luisteren, een fundamentele vaardigheid	17
1.3 Het zelfbeeld	17
1.4 Zelfbeeld en zelfvertrouwen	19
1.5 Uitgangspunten Solter	23
1.6 Functie van huilen	25
1.7 Oorzaken van spanning	29
1.8 Redenen voor huilen	31
1.9 Gevolgen van wel en niet mogen huilen	34
1.10 Onderdrukken van huilen	34
1.11 Controlepatronen	39
1.12 Wat te doen als een kind huilt?	43
1.13 Signalen van het kind	44
Deel 2 – Boos zijn	
2.1 Lees eerst dit!	47
<i>Voorbeeldsituatie 'Boos zijn'</i>	49
2.2 Basisbehoeften	51
2.3 Temperament	52
2.4 Ontwikkelingsperiodes	56
2.5 Zelfbeeld en gevoel van eigenwaarde	59
2.6 Wat is boosheid?	60
2.7 Oorzaken van boosheid en driftbuien	63
2.8 Storend en agressief gedrag	67
2.9 Ontladen en afreageren	68
2.10 Reacties van opvoeders op boosheid	68
2.11 Kinderen mogen boosheid uiten	72
2.12 Als kinderen moeilijk boosheid kunnen uiten	74
2.13 Uitgangspunten Solter	76
2.14 Aanleg en talenten	77
2.13 Hoe kunnen opvoeders boosheid uiten?	82
Deel 3 – Ruzie	
3.1 Lees eerst dit!	87
<i>Voorbeeldsituatie 'Ruzie'</i>	88
3.2 Zelfbeeld en gevoel van eigenwaarde	90
3.3 Zelfbeeld en omgaan met anderen	92
3.4 Hoe kunnen we bijdragen aan een positief zelfbeeld bij kinderen?	93
3.5 Wat speelt er mee bij ruzie?	97
3.6 Wat leren kinderen van de reacties van opvoeders?	103
3.7 'Ik én de ander' en niet: 'Ik óf de ander'	106
3.8 Hoe wél omgaan met ruzie?	107
3.9 Voorbeelden van reacties bij ruzie (in stripvorm)	112

Deel 4 – Huilen, boos zijn en ruzie in de kinderopvang

Voorbeeldsituatie 'Kinderopvang'

	119
4.1 Huilen, boos zijn en ruzie in de kinderopvang	122
4.2 Hechting en kinderopvang	125
Literatuuropgave	127